

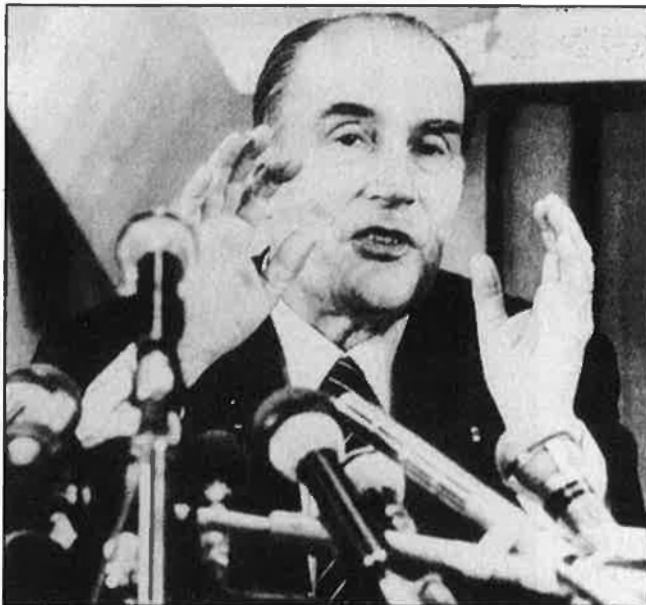
La tribu tricolor

No ha pogut ser tal com volien. Pretenien convertir el bicentenari de la Revolució en l'expressió més perfecta de la unitat —història, cultural, espiritual— de França i dels francesos, i no ha pogut ser. El president-rei Mitterrand, en el cim de la seua glòria, hauria volgut que la commemoració esborrara, al voltant de l'encarnació suprema de l'estat-nació, tota una història de fractures interiors de la societat francesa (monàrquics/republicans, dreyfusistes/antidreyfusistes, col·laboracionistes/resistents...). No ha pogut ser.

Per començar, l'oposició en bloc —ara la dreta— ha estat bàsicament absent de la gran festa. I paradoxalment —ironies de la història— l'oposició de dretes té el seu

centre i reduce... en la ciutat que va fer la Revolució. Els parisencs de 1989 es reconeixen ben poc en els *sans-culotte* de dos segles abans. Vista la discontinuïtat ideològica, vistes les incomoditats, embussos i congestions que ha provocat, vista l'actitud de les autoritats municipals, els parisencs que han pogut s'han escapat de París. La capital ha posat els escenaris, però la representació l'han feta uns altres. Més paradoxalment encara, si considerem que l'estat ha ocupat, per celebrar-se a si mateix, la ciutat que va fer la primera gran revolució urbana per destruir un estat i inventar-se'n un altre a la seua mesura. París va fer la Revolució, la va imposar a França, la va exportar, i dos-cents anys més tard és només un escenari sumptuós, un decorat de luxe per a la televisió.

Com escrivia *Le Figaro* el mateix 14 de juliol, «la celebració del Bicentenari de la Revolució no ha suscitat massa entusiasme». Reconèixer això no és donar-li la raó a la dreta, és simplement constatar un fet. L'entusiasme commemoratiu ha estat en primer lloc un producte d'exportació, i el valor i el sentit d'aquest producte són els mateixos de sempre: França és el bressol de la llibertat, la pàtria de la humanitat, la guia, la llum i el model del planeta, no hi ha *grandeur* com la *grandeur* de França. Igual que no hi ha hagut monarca més absolut i més gran que Lluís XIV, ni emperador militar més gran que Napoleó, tampoc no hi ha hagut revolució com la francesa. Al costat

d'aquesta, les altres revolucions —la revolució anglesa del segle XVII, la revolució americana del 1776, la revolució russa— han de tenir una importància secundària. Ningu sap com se celebrarà el primer centenari de la revolució d'octubre, els anglesos no celebren cap data revolucionària (però Margaret Thatcher ha molestat els francesos recordant-los que els *drets de l'home* ja funcionaven a Anglaterra molt abans del 1789), i ningú vol creure's els americans quan asseguren que la seua és la gran revolució democràtica moderna anys abans de la proclamació a París dels drets del ciutadà o de la sobirania popular, la Constitució dels EEUU comença: «Nosaltres, el poble...»). Tant se val, per a la ideologia oficial francesa —conser-

vadors o progressistes— el dret i la llibertat són un producte francès.

Això de cara a l'exterior. De cara a l'interior, el producte bàsic de la Revolució francesa és França. Cal no oblidar que la democràcia (i la república) van tardar encara prop d'un segle a instal·lar-se establenent a França després de 1789: després de pocs anys revolucionaris vingué un Imperi militar, després la restauració dels Borbons, després un breu parèntesi republicà i un altre Imperi que desemboca en una altra revolució —la Comuna— i en la III República. Però l'estat nacional francès, unitari i unificador,

«integrador» —destructor— de tota diferència, bel·ligerantment patrioter fins l'últim gendarme i l'últim mestre d'escola, sí que és un producte immediat i durable de la Revolució. Un resultat ben concret i visible, molt més que la llibertat, la igualtat i la fraternitat.

Ara, dos-cents anys després de la seua proclamació, la França-nació se celebra ella mateixa i converteix el món sencer en comparsa o en espectador de la seua festa. Se celebra a força de «Marsellesa» i de bandera tricolor: enganxada en cada un dels components de totes les «tribus de França», convocades a fer el paper que en aquests casos fa sempre el folklore. I se celebra, més solemnement, conduint al Gran Santuari de la Pàtria, al Panteó, un dels principals ideòlegs de la Convenció revolucionària: l'*abbé* Grégoire. L'*abbé* Grégoire va ser l'autor del cèlebre «Discurs sobre la necessitat d'anihilar els *patois*». Un pare de la pàtria. □